

A fordítói koncepció fogalma

A kortárs orosz – de tulajdonképpen más nemzeti – irodalom másik kultúrában, vagyis egy másik nyelven való létezése sok különféle tényezőtől függ, amelyek közül az egyik legfontosabb a fordítás minősége. Attól függően, hogy az adott kultúrában milyen helyet foglal el a fordításirodalom, ez a kultúra alakítja a fordítás céljait, és e céloknak megfelelően a fordítás elveit és módszereit is.

A szlovák fordítási hagyományban¹ a fordítás célja – ahogyan a cseh irodalomtörténész és fordításelméleti szakember, Jiří Levý (1926–1967) mondta – az eredeti „funkcionális hasonmásának” létrehozása, vagyis hogy a fordítás folyamatában „tanulmányozni kell az eredeti mindenféle nyelvi elemeinek információs funkcióját, és ez alapján megállapítani, mely nyelvi eszközök képesek betölteni ezt a funkciót a fordításban”.² Ez a megközelítés egyrészt a Prágai Nyelvész kör elveire megy vissza,³ másrészt az orosz fordításelméleti szakemberek munkáira, például A. V. Fjodorovéra, aki megállapította, hogy „fordítani annyit tesz, mint a tartalom és forma elválaszthatatlan egységében pontosan és teljes egészében kifejezni egy nyelv eszközeivel azt, amit egy másik nyelven már kifejeztek”.⁴ Levý legjelentősebb munkája, *A fordítás művészete* (Umění překlada, 1963), amelyben egyesíteni tudta a Prága Nyelvész kör, az OPOJAZ és az orosz (szovjet), valamint a nyugati elméletírók elveit, amivel az elsők közt tett kísérletet egy rendszeres és egységes műfordítás-elmélet létrehozására,⁵ az egyik legfontosabb alapja lett mind a szlovák műfordítás-elméletnek, mind a műfordítói gyakorlatnak.⁶

¹ A szlovák fordításelmélet és modern fordítói gyakorlat a csehkel együtt formálódott Csehszlovákia állami keretei között.

² Jiří LEVÝ, *Iszkusstvo perevoda*, ford. V. ROSSZELSZ, Moszkva, Progressz, 1974, 36.

³ Vö. uo.

⁴ A. V. FJODOROV, *Vvedenyije v teoriju perevoda: Lingvisztyicseskije problemi*, Moszkva, Izdatyelsztvo lityeraturi na inosztrannih jazikah, 1958, 11.

⁵ V. ROSSZELSZ, *Opit tyeoriji hudozsesztvennovo perevoda = LEVÝ, i. m.*, 5–24.

⁶ A szlovák műfordítás-elméletnek, az ún. „nyitrai iskolának” legfőbb képviselői Anton Popovič (1933–1984) és František Miko (1920–2011), akik a Nyitrai Pedagógiai Főiskolán tanítottak. Popovič alapvető munkája, *A műfordítás elmélete (Teória umeleckého prekladu)*, 1975) megjelent magyarul (ford. ZSILKA Tibor, Bratislava, Madách, 1980.) és oroszul is (*Problemi hudozsesztvennovo perevoda*, ford. I. A. BERNSTEJN, I. Sz. CSERNYAVSZKOJ, Moszkva, Viszsaja Skola, 1980.). Popovičről, Mikóról és a szlovák fordítói iskoláról lásd még A. D. SVEJČER, *Tyeorija perevoda: Sztatusz, problemi, aszpekti*, Moszkva, Nauka, 1988, 52–54; Z. JETTMAROVÁ, *East meets West: On social agency in TS paradigms = New Trends in Translation Studies: In Honour of Kinga Klauďy*, eds. Krisztina KÁROLY, Ágota FÓRIS, Bp., Akadémiai, 2005, 95–106; Uő., *Czech and Slovak translation theories: The lesser known tradition = Tradition versus Modernity: From the classic period of the Prague School to Translation Studies in the beginning of the 21st century*, eds. Z.

A műfordítás elvei, amelyek feltételesen a „szlovák fordítói iskola” nevet kapták, az 1950-es években kezdtek megfogalmazódni, de csak az 1970-es évek közepén jegyezte le őket egy ismert műfordító és kiadói szerkesztő, Ján Ferencík – habár az 1960-as években már alkalmazták azokat a fordítói és kiadói gyakorlatban. A későbbiekben Ferencík *A fordítás kontextusai* című könyvében úgy határozta meg a „szlovák fordítói iskolát”, mint „olyan eljárások összességét, amelyek egységes alkotói módszert hoznak létre”⁷, és hat elvre valamint néhány olyan módszertani szabályra épül, amelyek bármelyik elvhez hozzárendelhetők:

1) *a teljes eredeti szöveg fordításának elve*: le kell fordítani a teljes eredeti szöveget, semmit sem szabad kihagyni vagy hozzátoldani; könyvkiadás esetén feltétlenül meg kell adni az eredeti mű bibliográfiai adatait; ha nem a teljes szöveg fordítása készül, arról az olvasót tájékoztatni kell;

2) *az eredeti és a fordítás értelmi azonosságának elve*: ez alatt viszonylagos azonosság értendő, amelyet a fordítás nyelve lehetővé tesz;

3) *az eredeti és a fordítás formai azonosságának elve*: a fordításban meg kell őrizni azokat a formai elemeket, amelyek az eredetiben jelentéssel bíró funkciót töltenek be; ez esetben is viszonylagos azonosságról van szó, amelyet a fordítás során vagy közvetlenül, vagy adekvát szubsztitúció révén érhetünk el; a formai és az értelmi azonosság mindig dialektikus egységben értendő;

4) *a „jó szlovák nyelv” elve*: a fordítás során feltétlenül az irodalmi nyelvet kell használni, a nem-normatív nyelvi eszközöket pedig szigorúan csak funkcionálisan lehet használni; ehhez hozzá lehet rendelni még néhány szabályt is: a külföldi tulajdonnevek vagy eredeti formában, vagy az elfogadott transzkripciók formában történő átírásának szabályát (a megrögzült vagy a „beszélő” nevek kivételével); annak szabályát, hogy az eredeti szöveg területi dialektusait ne fordítsuk konkrét szlovák területi dialektusra; annak szabályát, hogy a társadalmi rétegnyelvet a megfelelő szlovák rétegnyelvre fordítsuk; annak szabályát, hogy az eredeti szöveg archaizmusait ne vigyük át a fordításra,

---

JETTMAROVÁ, J. KRÁLOVÁ, Praha, Univerzita Karlova v Praze, 2008, 5–46; E. GROMOVÁ, *Translation Studies in Nitra*, *World Literature Studies*, 2009/4, 22–24; Z. KUFNEROVÁ, E. OSERS, *Slovak tradition = Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, eds. M. BAKER, G. SALDANHA, London – New York, Routledge, 2009, 525–526; J. ŠPIRK, *Anton Popovič's Contribution to Translation Studies*, *Target*, 2009/1, 3–29; E. GROMOVÁ, D. MÜGLOVÁ, *František Mikoš's theoretical heritage in the Nitra school of translation: perspective and retrospection = Translationswissenschaft und ihre Zusammenhänge 5: gegenwärtige Translationswissenschaft in der Slowakei*, Wien, Praesens Verlag, 2013, 17–33; L. VAJDOVÁ, *The Slovak school of translation studies (Dionýz Ďurišín and translation functions)*, *AUC Philologica 3: Translatologica pragensia IX*, 2015, 127–139; M. VALENTOVÁ, L. ČECHOVÁ, *Revitalizing structuralism in Slovak translation theory: potential and limitations*, *AUC Philologica 3: Translatologica pragensia IX*, 2015, 141–147; Anthony PYM, *Anton Popovič and solutions as style = A. P., Translation Solutions for Many Languages: Histories of a flawed dream*, London – New York, Bloomsbury Academic, 2017, 109–112; A. HUŤKOVÁ, *The translation theory of the Nitra School and contemporary communication models of literary translation: a case study*, *World Literature Studies*, 2019/2, 99–114. (A cikkben a szerző Esterházy Péter *Harmonia Caelestis* című regényének szlovák fordítását elemzi.)

⁷ Ján FERENČÍK, *Kontexty prekladu*, Bratislava, Slovenský spisovateľ, 1982, 53.

amennyiben az csak az eredeti és a fordítás közötti időbeli távolság következménye, nem pedig az eredeti szerzőjének szándéka;

5) *az értelmi azonosság előtérbe helyezésének elve*: abban az esetben, ha az kollízióba kerül a formai azonossággal;

6) *a fordítás koncepcionalitásának elve*: ez olyan elv, amelynek alárendelődik minden más elv és szabály.⁸

Éppen a fordítás koncepcionalitása, vagyis az, hogy a fordító munkája rendelkezik-e valamely fordítói koncepcióval, vagy sem, lesz az egyik legfontosabb meghatározó tényező a fordítás minőségét illetően. A fordítás koncepciójának fogalma ismereteink szerint Jiří Levý nevezetes munkájában, *A fordítás művészetében* fordul elő először, amelyben egyebek mellett leírja a fordítói munka három fázisát: *az eredeti megértése – az eredeti interpretálása – az eredeti átfordítása*.⁹

A fordítási folyamat első fázisa – *az eredeti megértése* – feltételezi az eredeti szöveg filológiai megértését (a kifejezések nemcsak szótári, hanem kontextuális megértését), esztétikai értékeinek felfogását (meg azoknak a stilisztikai eszközöknek megértését is, amelyekkel kifejeződnek), valamint a művészi egységek, a művészi valóság jelenségeinek (a szereplőknek, a köztük lévő viszonyoknak, a helyszínnek, a szerzői elgondolásnak) megértését. A második fázis, *az eredeti szöveg interpretálásának fázisa* elkerülhetetlen a műfordítás során, mivel „az eredeti és fordítás nyelvi anyagának összemérhetetlensége következtében nem lehet közöttük a kifejezésekben szemantikai azonosság, következésképpen nyelvtanilag hű fordítás sem lehetséges”.¹⁰ Ennek során a fordítónak meg kell határoznia a mű objektív értelmét, vagyis „a minimálisra kell csökkenteni a szövegbe való szubjektív beavatkozást, és maximálisan megközelíteni a fordítandó mű objektív lényegét”,¹¹ valamint meghatároznia interpretációs pozícióját (műszemléletét) is, mivel gyakran „kénytelen egyet kiválasztani a több interpretációs lehetőség közül”.¹² Ebből a pozícióból – figyelembe véve azt az olvasótípust is, akire számítva a fordítás készül – megalkotja fordítói koncepcióját, vagyis alkotói módszerének elvi alapját, „a műre irányuló szemléletmódját és az alapvető, egységes megközelítést”.¹³

⁸ *Uo.*, 36–38; 50–70. – A szlovák fordítói iskola elveiről lásd még V. Sz. KNJAZKOVA, *Otrazsenyije lekszicseskovo szvoeobrazija prozi A. I. Szolzsenyicina v szlovackih perevodah: na matyeriale rasszkaza* Ogyin gyeny Ivana Gyenyiszovicsa, Saint Petersburg, University of Saint Petersburg, 2009. A szlovák fordítói iskola elvei sok vonatkozásban hasonlítanak K. Csukovszkij és Ny. Gumiljov *A műfordítás elvei* című munkájára (1919). Erről lásd I. KUPKOVA, *Principi hudozsesztvenno perevoda K. Csukovszkovo i Ny. Gumiljova v szlovackoj i cseszkoy tyeoriji i praktyiki perevoda = Russzkij jazik i kultura v zerkale perevoda*, Moszkva, Izdatyelsztvo Moszkovszkovo unyiverszityeta, 2019, 165–174.

http://esti.msu.ru/netcat_files/userfiles/Files/science/conf/gr19/Материалы_конференции.pdf (Letöltés ideje: 2020. május 11.)

⁹ LEVÝ, *i. m.*, 59.

¹⁰ *Uo.*, 66.

¹¹ *Uo.*, 68.

¹² *Uo.*, 67.

¹³ *Uo.*, 102.

A fordítói koncepció megválasztása határozza meg végeredményben *az eredeti átfordításának fázisában* a nyelvi (kifejező) eszközöket.

Magának a fordítás folyamatának leírása ékes példája azoknak a korlátozásoknak, amelyek akkor keletkeznek, amikor a nyelv segítségével próbáljuk meg leírni a gondolkodás folyamatát: a fordítás folyamatát lineárisan írja le, amitől az a benyomás támadhat, hogy a fázisok egymás után következnek. Valójában azonban ezek a fázisok keresztezik egymást, vagy még inkább összefonódnak egymással: a fordító már az eredeti mű megértésének fázisában elkezdheti kialakítani fordítói koncepcióját, sőt, gondolkodni kezdhet a megfelelő, konkrét nyelvi eszközökről is; esetleg csak az eredeti átfordításának fázisában juthat el arra a következtetésre, hogy az eredeti megértése és az erre alapozott fordítói koncepció ellentmond a szerző elgondolásának.

A fordítási folyamat ezen aspektusainak érvényesítésére tett kísérletet figyelhetünk meg abban a modellben, amelyet egy szlovák irodalomtörténész, fordításelméleti szakember és műfordító, Ján Vilikovský állított fel *A fordítás mint alkotás* (Preklad ako tvorba) című könyvében. Modelljében a fordítás folyamata az alábbi három fázisból áll: *befogadás és interpretálás – a koncepció kialakítása – az eredeti mű újraalkotása*.¹⁴

Vilikovský először is felhívja a figyelmet arra, hogy *az eredeti mű befogadása (megértése) és interpretálása* egyszerre történik. Modelljében tovább fejleszti Jiří Levý gondolatait, azt állítva például, hogy „az irodalmi mű lehető legobjektívebb interpretációjára való törekvés már csak azért is fontos, mert a fordítás alapját nem a szerzői elgondolás képezi (amelyet a fordító a legjobb esetben is csak újraalkotni képes), hanem annak konkretizálása a fordító tudatában, vagyis egy vitathatatlanul másodlagos elem”: ezért „egy lehetőség kiválasztása a sok közül nem jelenti az eredeti elferdítését, hanem a magában a szövegben rejlő többjelentésűség kifejeződését”.¹⁵ Az eredeti mű interpretálásával kapcsolatban Vilikovský szintén Levý egyik fontos műfordítás-elméleti gondolatát – a fordítás folyamatának döntéshozatalok folyamataként történő felfogását, valamint az olvasó fordítási folyamatban elfoglalt helyének és szerepének meghatározását – fejleszti tovább. A fordítói döntések meghozatalakor a fordítónak meg kell határoznia, hogy az eredeti mű mely tartalmi része szükséges feltétlenül ahhoz, hogy az olvasó a lehető legobjektívebb elképzelést alkothassa róla, mivel „az olvasó azt a fordítást, amely objektíven újratekinti az eredeti mű minden sajátosságát, [...] félreértheti, és elutasíthatja. Ezért a fordítónak ki kell választania egy variánst, amelyet a legautoritatívabbnak tart, és erre alapoznia a további eljárásait”.¹⁶ Vilikovský a fordítási variáns megválasztásáról a fordítási folyamat első fázisának keretei között ír, habár azt lehetne a második fázisba, a fordítói koncepció kialakításának fázisába sorolni, vagyis itt ugyanúgy végbemegy az egyes fázisok közötti átfedés, amely magában a modellben viszont nincs jelezve (amit viszont maga a szerző is elismer¹⁷).

¹⁴ Ján VILIKOVSKÝ, *Preklad ako tvorba*, Bratislava, Tatran, 1984, 96.

¹⁵ *Uo.*, 98, 101.

¹⁶ *Uo.*

¹⁷ Lásd *uo.*, 103.

A koncepciót a fordító az interpretáció alapján alakítja ki, és az a „további munkájának alapját fogja képezni, és meghatározza az eredeti újraalkotásának módszereit”.¹⁸ De ha az interpretáció az átadó kultúrára épül, akkor a koncepció a befogadó kultúrára támaszkodik, mivel annak kialakításakor a fordító nemcsak az eszmei-esztétikai kérdéseket veszi figyelembe, hanem a szövegben lévő „saját” és „idegen” elemek közötti viszonyt is, vagyis az azon elemek közötti viszonyt, amelyeket Levý nemzeti és időbeli specifikumként határoz meg.¹⁹ A fordításban ez a viszony olyan eszközökkel valósul meg, amelyek a *naturalizálás* (az „idegen” elhárítása, neutrálissal vagy „sajáttal” való helyettesítése), az *egzotizálás* (az „idegen” megőrzése) és a *historizálás*²⁰ (a történelmi kolorit megőrzése) tengelyén helyezkednek el. A fordítói koncepció célja az, hogy megtartsa az egyensúlyt ezek között az elemek között (*a kultúrák „kreolizálása”*): az olvasó egy fordított műtől elvárja az idegen elemeket, ám azok nem szabad, hogy zavarják a szöveg befogadásában.²¹ Vilikovský ezért kiemeli azt a követelményt, hogy „a szövegnek ne csak különálló aspektusait fordítsuk, hanem a szöveget mint egészet. Annak ellenére, hogy a nyelvben és a történelmi kontextusban változások következtek be, célunk a két szöveg esztétikai azonossága, és strukturális elemeik funkcionális ekvivalenciája”.²²

Az, hogy Vilikovský külön fázisként emeli ki a fordítás folyamatában a fordítói koncepció kialakítását, arról árulkodik, hogy milyen fontos helyet foglal el a fordítói koncepció a szlovák fordítási hagyományban. Olyan fontossá vált, hogy a szlovák fordítói iskola képviselői számára a „koncepció nélküli fordítás” „mindig a »művészietlen«, a »szubstandard« fordítás szinonimája volt és maradt”.²³ A koncepcionalitást azonban nem lehet a minőségi fordítás egyetlen garanciájának tekinteni, mivel az egységes koncepció kialakítása lehetőséget ad a fordítónak arra is, hogy önkényesen járjon el az eredeti szöveggel (a koncepció az interpretációra épül, az irodalmi szöveg interpretációja pedig, mint köztudott, gyakran még a szakemberek között is vita tárgyát képezi). Vilikovský, aki több példát is hoz arra, hogy a fordítói koncepció megléte milyen önkényességekhez vezet, éppen emiatt követeli meg a szöveg minden aspektusának figyelembe vételével létrehozott fordítást.²⁴ Ráadásul éppen akkor, amikor megvoltak a kialakult és általánosan elfogadott fordítási elvek, a „szlovák fordítói iskola” virágzása idején (Ferenčík véleménye szerint az 1970-es évek közepén) jelentek meg olyan műfordítások, amelyek teljesen ellentmondtak az eredeti mű poétikájának és kifejezőeszközeinek. Ilyen volt például Mihail Ju. Lermontov *Korunk hőse*

¹⁸ Uo.

¹⁹ LEVÝ, *i. m.*, 127.

²⁰ A terminusok Anton POPOVIČTÓL származnak: *Originál – preklad: interpretačná terminológia*, Bratislava, Tatran, 1983.

²¹ VILIKOVSKÝ, *i. m.*, 101.

²² Uo., 117.

²³ FERENČIK, *i. m.*, 57.

²⁴ VILIKOVSKÝ, *i. m.*, 117.

című regényének szlovák fordítása, amely 1975-ben jelent meg. A fordító a fordítás-hoz a *naturalizálás* koncepcióját alkalmazta, amelynek keretében szisztematikusan figyelmen kívül hagyta a szöveg jelentéses formai eljárásait (feldarabolta a hosszú mondatokat, megtörte a szöveg ritmusát) és a szerző képalkotását. Koncepcióját az utószóban azzal magyarázta, hogy a szöveget mindenképpen a modern olvasó elvárásaihoz kellett igazítani. Furcsa, hogy egyetért a fordítóval annak a recenzióknak szerzője is, amely a fordítás publikálását követően jelent meg,²⁵ hiszen „sem teoretikus, sem alkotói szempontból lehetetlen megvédeni olyan fordításértelmezést, amely a műbe organikusan nem illeszkedő, az objektív alapeszmének ellentmondó elemeket visz. A fordító, ha a saját alapgondolatát szembehelyezi az eredetivel, akkor új értelmezéssel terheli meg az eredeti értelmet, új művet hoz létre”.²⁶ A fordító hozzáállása Lermontov művének fordításához csak megerősíti a szovjet irodalomtörténész és műfordító, Alekszandr Szmirnov szavait, hogy tudniillik „minden fordítás kisebb vagy nagyobb mértékben az eredeti mű ideologikus birtokbavétele”.²⁷ Kétségtelen azonban, hogy a műfordítói elvek meglétének köszönhetően az efféle esetek inkább kivételnek, semmint szabálynak tekinthetők.

A fordítói koncepció fogalma fontos a fordításkritika számára is. Éppen a fordítói koncepció figyelembe vétele különbözteti meg a fordításkritikát az irodalomkritikától. Az irodalomkritika szempontjából, amely az eredeti mű szövegére és kultúrájára orientálódik, a fordítás, amelyben a fordító aktualizált eszközöket alkalmazott, az eredeti mű elferdítése. Ez történt például Puskin *Jevgenyij Anyeginjének* szlovák fordítása kapcsán: a kritikus azzal vádolta a fordítót, hogy nem őrizte meg az eredeti mű modalitását, ritmikai és képi tökéletességét (nem őrizte meg például a francia erotikus költészet allúzióit, stb.).²⁸ A fordításkritika szempontjából azonban, amely nemcsak az átadó, hanem a befogadó kultúrára is figyel, a fordító ilyen eljárását igazolhatja a fordítói koncepció, amelynek a fordításban nyilvánvalónak kell lennie, a kritikusnak pedig meg kell látnia. E konkrét esetben a *Jevgenyij Anyegin* szlovák fordításának „eltérései” abból adódtak, hogy a fordítónak figyelembe kellett vennie a szlovák nyelv prozodiáját, a kulturális és történelmi sajátosságokat ahhoz, hogy lehetőség szerint a szlovák olvasókban hasonló benyomást keltsen, mint amelyet Puskin kortársai kaphattak az eredeti olvasásakor.

²⁵ E fordításról részletesebben lásd I. KUPKOVÁ, *Odkaz Jiřího Levého v súčasnej slovenskej kritike umeleckého prekladu = Jiří Levý: zakladateľ československej translatologie*, eds. I. KUPKOVÁ, Z. FIŠER, Brno, Masarykova univerzita, 2019, 39–50; I. KUPKOVÁ, V. KUPKO, M. CHOVANEC, J. HUŤOVÁ, *Slovenská prekladateľská škola – teória a prax: Slovenské preklady ruskej prózy v 60. – 80. rokoch 20. storočia a zásady slovenskej prekladateľskej školy*, eds. I. KUPKOVÁ, V. KUPKO, Prešov, Prešovská univerzita v Prešove, 2020. <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kupkova3> (Letöltés ideje: 2020. május 11.)

²⁶ LEVÝ, *i. m.*, 75.

²⁷ A. SZMIRNOV, *Perevod I.: Tyeorija lityeraturnovo perevoda = Lityeraturnaja enciklopedyija, v 11 tomah*. Tom 8., Moszkva, OGIz RSZFSZR, 1934, 512–515. <http://feb-web.ru/feb/litenc/encyclop/le8/le8-5121.htm> (Letöltés ideje: 2020. május 11.)

²⁸ Erről részletesebben lásd I. KUPKOVÁ, *Odkaz Jiřího Levého, i. m.*, 39–50.

Végül is, a fordítói koncepció a műfordítás megkülönböztető jellemzője. Minden fordító, akinek az a célja, hogy ne sértse meg sem az eredeti mű szerzőjét, sem az olvasót, fordítói koncepciót alakít ki magának, még ha másnak (tervnek, elgondolásnak, stratégiának, projektnek) is nevezi, vagy esetleg sehogy sem nevezi, mivel fordítói koncepció nélkül nem születhet minőségi műfordítás.

GORETITY JÓZSEF fordítása

IVANA KUPKOVA
egyetemi adjunktus
Eperjesi Egyetem
ivana.kupkova@unipo.sk

The Definition of the Concept of Translation

Abstract: The study defines the place of the concept of translation (conception of translation) in the Slovakian tradition of translation, which goes back to the Russian (Chukovsky, Gumilyov, Fedorov) and Czech (Jiří Levý) translation, as well as philological (OPOJAZ, Prague linguistic circle) schools. In connection with these the author also compares literary criticism and translation criticism.

Keywords: concept of translation, Slovakian translation school, principles of translation, phases of translation process, literary criticism vs translation criticism

DOI: 10.37415/studia/2020/1-2/22-28.

Open Access: Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

